

Luksemburgā, 2021. gada 26. oktobrī

2020. gada pārskats

Desmit biežāk uzdotie jautājumi

(1) Kāda ir Eiropas Revīzijas palātas loma saistībā ar ES budžetu?

Katru gadu mēs **pārbaudām konsolidētos ES pārskatus un sniedzam atzinumu** par trim jautājumiem: 1) vai pārskati ir ticami, 2) vai ES ienākumi ir saņemti saskaņā ar noteikumiem un 3) vai tās budžets ir izlietots saskaņā ar noteikumiem. Šis pārbaudes ir pamats mūsu **ticamības deklarācijai**, ko saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 287. pantu mums ir pienākums sniegt Eiropas Parlamentam un Padomei.

2020. gadā ES izdevumi bija **173,3 miljardi EUR**, kas ir 1,1 % no kopējā ES dalībvalstu un AK nacionālā kopienākuma.

(2) Vai Eiropas Revīzijas palāta ir apstiprinājusi 2020. gada pārskatus?

Jā. Mēs esam apstiprinājuši 2020. gada pārskatus kā **ticamus** (snieguši atzinumu bez iebildēm), tāpat kā par katru finanšu gadu kopš 2007. gada. Mēs secinām, ka 2020. gada pārskati visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo ES finanšu stāvokli, tās gada rezultātus, naudas plūsmu un neto aktīvu izmaiņas.

Mums ir jāsniedz atzinums ne tikai par pārskatiem, bet arī – pamatojoties uz savu revīzijas darbu – par to, vai pakārtotie darījumi ir veikti saskaņā ar ES noteikumiem. Mēs konstatējām, ka ieņēmumos kļūdu līmenis nebija būtisks. Aplēstais kļūdu līmenis maksājumos pēdējos gados ir saglabājies relatīvi stabils. Tas samazinājās no 3,8 % 2015. gadā līdz 3,1 % 2016. gadā un 2,4 % 2017. gadā. Kļūdu līmenis ir saglabājies stabils kopš 2018. gada, kad tas bija 2,6 %. Aplēstais kļūdu līmenis maksājumos 2020. gadā bija 2,7 % – tāds pats kā 2019. gadā. Tāpat kā 2019. gadā mēs secinājām, ka kļūdas ir plaši izplatītas, un tāpēc atkal sniedzam negatīvu atzinumu (sīkāk paskaidrots turpmāk).

(3) Ko mūsu aplēstais kļūdu līmenis nozīmē?

Skaitlis 2,7 % ir mūsu aplēse par **naudas summu, kuru nevajadzēja izmaksāt** no ES budžeta, jo uzskatām, ka tā netika izlietota saskaņā ar ES noteikumiem vai konkrētiem noteikumiem dalībvalstīs.

Starp tipiskām kļūdām ir maksājumi neattiecināmiem saņēmējiem vai projektiem vai maksājumi par iepirktajiem pakalpojumiem, precēm vai investīcijām, kam nav pareizi piemēroti publiskā iepirkuma noteikumi.

(4) Vai tas nozīmē, ka 2,7 % no ES līdzekļiem ir izšķērdēti?

Nē. Tas nav pareizi, jo starp “kļūdu” un “izšķērdēšanu” ir liela atšķirība. Veicot pārbaudes, mēs skatām, vai ES nauda ir izlietota atbilstoši noteikumiem, vai deklarētās izmaksas ir aprēķinātas pareizi un vai ir ievēroti attiecināmības nosacījumi. Ja kāda no šīm prasībām nav ievērota, mēs to saucam par “kļūdu”. Skaitlis 2,7 % attiecas uz šāda veida kļūdām.

Dažas kļūdas ir saistītas ar maksājumiem, kas neatbilda attiecināmības nosacījumiem, tomēr nebija izšķērdīgi. Piemēram, mēs atradām, ka ir finansēts lauku attīstības projekts Horvātijā, kas atbalstīja melleņu audzēšanu, tostarp apūdeņošanas sistēmas uzstādīšanu. Šādi ieguldījumi ir attiecināmi ES finansējuma saņemšanai tikai tad, ja tie atbilst ES tiesību aktos noteiktajām prasībām veicināt ilgtspējīgu ūdens izmantošanu. Saņēmējs bija iesniedzis dokumentus, norādot, ka ūdens skaitītājs ir iekļauts projektā, un maksājumu aģentūra pieņēma ar apūdeņošanas sistēmu saistītos izdevumus. Tomēr mēs konstatējām, ka skaitītājs nav uzstādīts, tādēļ apūdeņošanas komponents nav attiecināms ES finansējuma saņemšanai.

Taču var arī gadīties, ka izdevumi, kas ir pilnīgi likumīgi un pareizi, tomēr ir izšķērdīgi. Mēs iepriekš ziņojām par kādu gadījumu, kad ostas infrastruktūra bija uzbūvēta, pienācīgi neņemot vērā plānotos kravu pārvadājumu līmeņus.

(5) Vai atklātās kļūdas norāda uz krāpšanu?

Lielākajā daļā gadījumu mums šādu norāžu nav. Krāpšana ir tīša maldināšana nolūkā gūt kādas priekšrocības. Lai gan ar standarta revīzijas procedūrām var būt grūti atklāt krāpšanu, mūsu veiktajās pārbaudēs katru gadu tiek atklāti vairāki aizdomīgi gadījumi.

2020. gadā no 838 revidētiem darījumiem mēs ziņojām par sešiem gadījumiem, kad radās aizdomas par krāpšanu. Par šiem gadījumiem mēs paziņojām Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (OLAF), kurš veic izmeklēšanu un turpmākas pārbaudes, vajadzības gadījumā sadarbojoties ar dalībvalsts iestādēm.

(6) Vai ES finanšu pārvaldība pasliktinās?

Izdevumiem aplēstais kļūdu līmenis pēdējās daudzgadu finanšu shēmas laikā **kopumā ir uzlabojies**: no 4,4 % 2014. gadā līdz stabilam līmenim tuvu 2,7 % pēdējos trīs gados.

Tomēr augsta riska izdevumiem (galvenokārt atlīdzinājuma izdevumiem) joprojām raksturīgs būtisks kļūdu līmenis. Šāda veida izdevumu īpatsvars 2020. gada budžetā palielinājās līdz 59 %. Mūsu aplēstais kļūdu līmenis augsta riska izdevumiem ir 4,0 %.

Tāpat kā iepriekšējā gadā mēs secinām, ka **klūdas ir plaši izplatītas**, un tāpēc sniedzam **negatīvu atzinumu par izdevumiem**.

(7) Ko nozīmē tas, ka “klūdas ir plaši izplatītas”, un “augsta riska” izdevumi?

Vairāk nekā puse no ES izdevumiem 2020. gadā tika uzskatīta par augsta riska izdevumiem. Lai gan mēs lēšam, ka kļūdu līmenis kopējos izdevumos ir 2,7 %, tas pieaug līdz 4,0 %, ja augsta riska izdevumus pārbauda atsevišķi. Ņemot vērā šā izdevumu veida būtisko nozīmi kopējos izdevumos (59 %), mēs uzskatām, ka klūdas ir plaši izplatītas – proti, tās sastopamas visā revidētajā datu kopā vai **ievērojamā tās daļā**.

Augsta riska izdevumi galvenokārt attiecas uz attiecināmu darbību attiecināmo izmaksu **atlīdzināšanu no ES puses** (saskaņā ar sarežģītiem noteikumiem). Atlīdzības maksājumi attiecas, piemēram, uz pētniecības projektiem (kategorijas “Konkurētspēja” izdevumi), investīcijām reģionālajā un lauku attīstībā (kategorijās “Kohēzija” un “Dabas resursi”), kā arī uz attīstības palīdzības projektiem (kategorijā “Globālā Eiropa”). Šogad šā veida izdevumu īpatsvars palielinājās līdz 59 %, lielā mērā pateicoties kohēzijas izdevumu turpmākam pieaugumam (20 miljardi EUR).

Zemāka riska izdevumi attiecas uz **maksājumtiesību maksājumiem**, ko izmaksā saņēmējiem, kuri atbilst konkrētiem (mazāk sarežģītiem) nosacījumiem. Šādi maksājumi ietver, piemēram, tiešo atbalstu lauksaimniekiem (kategorijā “Dabas resursi”), studentu un pētnieku stipendijas (kategorijā “Konkurētspēja”) un ES darbinieku algas un pensijas (kategorijā “Administrācija”).

(8) Ko nozīmē “atzinums bez iebildēm / atzinums ar iebildēm / negatīvs atzinums”?

Atzinums **“bez iebildēm”** nozīmē, ka skaitliskie dati sniedz skaidru un patiesu priekšstatu un ir ievēroti finanšu ziņošanas un pārvaldības noteikumi.

Atzinums **“ar iebildēm”** nozīmē, ka revidenti nevar sniegt “tīru” atzinumu, tomēr konstatētās problēmas nav plaši izplatītas.

“Negatīvs” atzinums norāda uz plaši izplatītām problēmām.

(9) Kas ir “būtisks kļūdu līmenis”?

Revīzijas terminoloģijā tas ir **līmenis, virs kura kļūdu ietekmi uzskata par būtisku**. Būtisks kļūdu līmenis ir tāds kļūdu līmenis, kas var ietekmēt revīzijas ziņojuma adresātu lēmumu pieņemšanu. Gan Palāta, gan Eiropas Komisija piemēro **2 % būtiskuma sliekšni**.

(10) Kāpēc gada pārskatā ir norādīts uz riskiem, kas saistīti ar Covid-19 atbalsta pasākumu kopumu?

Covid-19 pandēmija ļoti būtiski ietekmēs ES finanses: 2021.–2027. gada finanšu periodā kopējais finansējuma piešķirums no instrumenta *Next Generation EU (NGEU)* un

daudzgadu finanšu shēmas (DFS) būs 1824 miljardi EUR, kas nozīmē **gandrīz divreiz vairāk izdevumu** nekā iepriekšējā DFS periodā.

Tajā pašā laikā Eiropas strukturālo un investīciju (ESI) fondu apguve dalībvalstīs joprojām ir bijusi lēnāka, nekā plānots. Līdz 2020. gada beigām pašreizējā septiņu gadu budžeta pēdējā gadā bija izmaksāti tikai 55 % no saskaņotā ES finansējuma 2014.–2020. gada periodam. Tas ir **palielinājis neizpildītās saistības**, kuras 2020. gada beigās sasniedza 303,2 miljardus EUR (no kuriem 209 miljardi EUR attiecās uz ESI fondiem), kas atbilst gandrīz diviem gada budžetiem.

Revidenti norāda, ka, ņemot vērā minēto, pastāv risks, ka 2021.–2027. gada DFS dalītās pārvaldības līdzekļu īstenošana varētu sākties novēloti. Šajā sakarā un pamatojoties uz iepriekšējo periodu pierādījumiem, revidenti arī brīdina par izaicinājumiem, kas saistīti gan ar likumības jautājumiem, gan ar līdzekļu pareizu finanšu pārvaldību.

2020. gada pārskats ir pieejams ES 23 valodās šādā adresē: eca.europa.eu.